

Ontrouwe herders

Periodethema: Lijden en sterven
Ezechiël 34: 1-19

KERNTEKST

'Want zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik, ja, Ik zal naar Mijn schapen vragen, en zal ze opzoeken.' (Ezech. 34: 11)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Een herder moet goed voor zijn schapen zorgen. Daar is hij herder voor. De Heere vergelijkt Zijn volk vaak met een schaapskudde. Zijn kudde moet worden verzorgd door herders, maar de herders, de leiders van het volk, zorgen niet voor het volk, maar voor zichzelf. De Heere ziet alles, Hij zal voor Zijn volk zorgen. Hij is de goede Herder.

BEGINSITUATIE

Ezechiël (omstreeks 592-570 v. Chr.) hoort bij het volk van Juda en Jeruzalem wat weggevoerd is naar Babel. Daar wordt hij door de Heere tot profeet geroepen. Hij voorzegt dat Juda en Jeruzalem ten onder zullen gaan. Zijn profetie, de boodschap van God, is uitgekomen. Omstreeks 587 v. Chr. is Jeruzalem gevallen. Het volk heeft de Heere niet met een volkomen hart gediend en helaas zijn de voorgangers hen daarin ook niet voorgegaan.

DOELSTELLINGEN

- De kinderen begrijpen waarom hier het beeld van een herder wordt gebruikt.
- De kinderen horen van de boodschap die de Heere heeft voor het volk.
- De kinderen leren dat zij ook schapen zijn en hoe zij zich gedragen naar de Heere en hun naaste toe.

INDELING

- Ezechiël, de profeet van God.
- De boodschap van God.
- Het oordeel van God.
- De genade van God.

OPMERKINGEN

Het is best lastig om deze profetie te vertellen. U kunt er ook voor kiezen om dit gedeelte als Bijbellesles te behandelen. Lees samen met de kinderen enkele verzen en leg uit wat de betekenis is en waarom deze waarschuwingen in Gods Woord staan. Breng de boodschap dichtbij de kinderen met voorbeelden uit onze tijd.

ZINGEN

Psalm 23; 79: 4; 80: 1, 5 en 11; 95: 4; 119: 88;

UITLEG VAN DE PSALM

In psalm 23 zingen we over de Heere als de goede Herder, in deze psalm klinkt de danktoon door. David heeft deze psalm gedicht in een tijd van voorspoed en rust. Toch moeten we in tijden van voorspoed en rust ervoor oppassen dat we niet in eigen kracht verder willen gaan. Daarom wijst David erop dat hij bij de Heere zijn kracht hoopt te vinden, nu en in de toekomst. In vers twee zingen we over de stok en staf. De wapens van de herder. De stok was meestal van eikenhout gemaakt en ongeveer zestig centimeter lang. Eigenlijk was het een soort knuppel met een knop aan het einde ter grootte van een sinaasappel. Aan de stok was ook een koord bevestigd, wat de herder een paar keer om zijn pols kon winden. Zo kon het wapen hem niet ontglippen of afgenomen worden. De herder gebruikte dit wapen om op leven en dood te vechten voor zijn schapen.

De *staf* was langer dan de stok, zo'n 1,20/1,80 meter lang. De herder gebruikte de staf om de schapen te leiden, de schapen voor afdwalen en gevaar te behoeden. Als een schaap van een gevaarlijke plaats moest worden gered, kon de herder het omgebogen einde van de staf om de nek van het schaap slaan en het zo weer terugleiden naar de veiligheid.

INTRODUCTIE

Je hebt vast wel eens een schaapskudde gezien in het echt of anders op een plaatje. Ook in Nederland kun je die nog zien. Een kudde van wel tientallen schapen loopt rustig op de heide te grazen. Maar bij die kudde loopt altijd iemand. Dat is de herder. Hij zorgt voor de schapen. Hij kijkt om zich heen of er gevaar dreigt. Hij bewaakt de kudde. Soms heeft hij ook een hond bij zich om de schapen bij elkaar te houden. En de schapen? Och, zij vertrouwen de herder, zij kennen zijn stem en ze weten dat de herder voor hen zorgt. En als er gevaar dreigt, dan zal de herder voor zijn kudde zorgen. Bij hem zijn de schapen veilig.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Ja, dat is het werk van de herder: zorgen voor de schapen van de kudde. Maar... er zijn ook herders die niet goed voor de kudde zorgen.

Vertelling

In het Bijbelgedeelte van vandaag gaat het ook over herders. We horen vandaag de Heere Die door Zijn profeet Ezechiël spreekt tegen de herders van het volk Israël. Nee, dit zijn geen herders van een schaapskudde. Dit zijn herders van mensen. De Heere spreekt tegen de leiders, de geestelijke leiders van het volk. Hij heeft voor hen een boodschap. En Ezechiël moet deze boodschap van de Heere doorgeven. Maar wie is Ezechiël eigenlijk? Ezechiël is een profeet van de Heere. Je weet vast wel dat er in de Bijbel meer namen van profeten genoemd worden. Denk maar aan Jesaja, Jeremia, Hosea en zo zijn er nog meer. Een profeet is een knecht van God. Hij moet aan de mensen doorgeven wat de Heere tegen hem zegt.

Ook nu kennen wij knechten van God. Denk dan maar aan een dominee, een evangelist en een zendeling. Knechten van God die de boodschap van Hem doorgeven aan andere mensen. Nee, het gaat er niet om wat een dominee vindt, wat zijn mening is, maar het gaat om het Woord van God. God roept ook vandaag nog mensen om knecht te zijn van Hem en herder te zijn over de kudde, dat is de gemeente. Zo gebruikt de Heere mensen. Dat was zo in de tijd van Ezechiël, maar dat is ook nog zo in onze tijd.

MATERIALEN

Gebruik een plaat van een herder met een kudde. Het beeld van een herder die voor zijn schapen zorgt, steekt af tegen de nalatigheid van ontrouwe herders.

De naam Ezechiël betekent 'God is sterk'. Zo mag Ezechiël zijn werk doen, in de kracht van de Heere. Ezechiël had geen gemakkelijke taak. De mensen in die tijd vonden de boodschap die Ezechiël bracht lang niet altijd aangenaam. Maar toch gaf Ezechiël door wat de Heere hem zei. Ezechiël was een getrouwe dienstknecht van de Heere. Nee, het is geen gemakkelijke boodschap die Ezechiël door moet geven. Het volk Israël leeft in gevangenschap in Babel. Lange tijd moet Ezechiël het volk vertellen dat het land ingenomen zal worden door de vijand en dat de stad Jeruzalem verwoest zal worden.

Als dat gebeurd is, is het dieptepunt bereikt. Wat nu? Is het afgelopen met Israël? Is dit het einde? Nee, dit dieptepunt wordt het begin van een weg omhoog. Vanaf dit moment mag Ezechiël een andere boodschap vertellen: vanuit de diepte wordt omhoog gekeken. God gaat spreken. Hij zegt: 'Mensenkind.' Zo spreekt Hij de profeet aan. Daarmee laat Hij zien dat Hij de hoge God in de hemel is, dat Hij Degene is, Die het recht heeft om opdrachten te geven. Daarmee laat God ook zien dat het belangrijk is wat Hij gaat zeggen. Het is alsof de Heere zegt: 'Let op, Ezechiël, Ik ga nu iets belangrijks zeggen. Luister goed, je krijgt van Mij een opdracht, een boodschap die je door moet geven aan het volk.' Ezechiël moet profeteren tegen de herders van Israël, zo staat er in vers 2. Zojuist zei ik al dat hier met herders de geestelijke leiders van het volk bedoeld worden. Zoals een herder goed voor zijn schapen hoort te zorgen, horen de koningen van Israël en de leiders van het volk, de overpriesters, goed voor het volk van Israël te zorgen. Jazeker, dat horen ze te doen, maar het gebeurt niet! Daarom moet Ezechiël profeteren tegen deze leiders van het volk. In opdracht van de Heere zegt Ezechiël precies waar het fout zit: 'Jullie zijn eigenlijk helemaal geen herders. Het interesseert jullie helemaal niets hoe het met het volk gaat. Jullie denken alleen aan jezelf. Jullie zijn bezig met je eigen hachje, hoe je zelf de gevangenschap zo goed mogelijk kan doorkomen. Jullie proberen een goed leventje te leiden, terwijl heel veel mensen van het volk het moeilijk hebben en in armoede leven. Jullie laten al deze mensen aan hun lot over. In plaats dat jullie deze mensen helpen, zorgen jullie voor jezelf.' Ik lees in Ezech. 34: 4 'De zwakke sterkt gij niet, en het kranke heelt gij niet.

Ook het gebroekene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weder, en het verlorene zoekt gij niet; maar gij heerst over hen met strengheid en met hardigheid.' Eenvoudiger gezegd: de zwakken, de mensen die hulp nodig hebben, krijgen geen hulp; de zieken worden niet geholpen, mensen die afdwalen worden niet teruggeroepen. Alle dingen die een goede herder zou moeten doen, doen ze niet! De leiders laten het volk aan hun lot over! Bovendien wordt deze mensen verweten dat ze op een harde manier de baas spelen over het volk. Wat een goede leider nodig heeft, missen ze: liefde voor het volk.

Wat hier gebeurt, is heel erg. De mensen zijn als gevangenen in Babel aangekomen. Juist dan hebben ze hulp en leiding nodig. Juist dan hebben ze iemand nodig die helpt, de weg wijst, troost, luistert naar alle vragen en iemand die voor hen zorgt. Juist nu, nu het volk als vreemdeling in het buitenland gevangen zit, is dat zo verschrikkelijk hard nodig. *Misschien zit jij wel in groep acht. Het zou zomaar kunnen, dat je samen met je meester of juf met de hele klas bent wezen kijken op een paar scholen waar je na groep acht naar toe zou kunnen gaan. De uitslag van de Citotoets is binnen, de vragenlijsten voor de nieuwe school zijn ingevuld. Aan de ene kant vind je het best leuk om naar een andere school te gaan straks, maar... het is toch ook wel een beetje spannend. Je nieuwe school is veel groter dan je gewend bent, de meeste leraren ken je niet, de meeste kinderen ook niet. Je krijgt nieuwe vakken, elk uur weer een nieuwe leraar of lerares. Kortom, je kunt je de eerste weken op zo'n nieuwe school best een beetje verdwald en onwennig voelen. Wat is het fijn als de leraren van je nieuwe school je de eerste weken helpen om aan alle nieuwe dingen te wennen. Wat is het fijn als er een mentor is, die de eerste week van lokaal naar lokaal met je meeloopt om je de weg te wijzen. Gelukkig zijn er op alle scholen voor voortgezet onderwijs zulke mentoren, zulke helpers. Je mag ze gerust ook 'herders' noemen...*

Kijk, zulke leiders had het volk van Israël nodig in Babel, in de gevangenschap. En hoe worden de mensen van Israël door hun leiders geholpen? Niet! De leiders kijken niet naar het volk om en zorgen niet voor hen! Je begrijpt dat God het niet goed vindt wat hier gebeurt. Daarom klinkt het ook uit de mond van Ezechiël: 'Daarom gij herders, hoort des Heeren Woord. Alzo zegt de Heere HEE-RE.' De Heere zegt dat Hij Zich tegen deze slechte herders zal keren. De Heere vertrouwt Zijn schapen niet langer aan deze slechte herders toe. Hij zal de taak die zij hebben van hen afnemen. Ze zullen niet langer de kans krijgen om alleen maar voor zichzelf te zorgen. Ja, de Heere Zelf zal Zijn schapen redden.

God komt voor Zijn volk op. Hijzelf gaat voor het volk zorgen. En ook al is het volk voor straf naar Babel gevoerd, omdat ze tegen de Heere gezondigd hadden en de afgoden hadden gediend, toch blijft het Gods volk. Het volk liet de Heere wel in de steek, maar de Heere laat Zijn volk niet in de steek! Wat spreekt hieruit een geweldige liefde van de Heere! De slechte herders zullen gestraft worden. *Ja, wie zondigt, zal gestraft worden. Dat horen we al vanuit het begin van de Bijbel. De Heere had in het paradijs tegen Adam gezegd dat wanneer hij zou zondigen en van de boom zou eten, hij de dood zou sterfen. Vreselijk, deze straf. En we weten hoe het gegaan is. Adam en Eva aten van de boom en zondigden tegen de Heere. Maar ook wij zondigen iedere dag weer. En ook wij hebben straf verdiend. Net zoals Adam en Eva en net zoals die slechte herders zijn wij iedere keer ongehoorzaam aan het Woord van de Heere. Daarom hebben ook wij straf verdiend, maar...*

Maar ook tussen de schapen onderling zit verschil. Er zijn sterke schapen en zwakke schapen. En weet je wat de sterke schapen doen? Ze duwen de zwakke schapen aan de kant. Omdat zij sterker zijn, kunnen ze dat doen. Ze maken misbruik van hun macht. Als er op een plekje lekker gras te vinden is, duwen ze de zwakken aan de kant, gaan zelf lekker eten tot ze dik zijn. Dan vertrappen ze het kleine beetje gras dat er nog over is en dan mogen de andere schapen dat opeten. Van het lekkere gras is dan weinig of niets meer over. Bij het drinken gaat net zo. Zij drinken eerst. Dan gaan ze met hun modderpoten door het water. Het vieze, modderige water mogen de andere schapen dan drinken. *In dat verre vreemde land hebben de mensen elkaar nodig, hulp van een leider. De leiders helpen niet. De mensen helpen ook elkaar niet. Iedereen denkt alleen aan zichzelf. Elkaar wegduwen, lelijk doen tegen elkaar, dat is wat er gebeurt. Verschrikkelijk toch? Heel erg naar. Je zal maar bij de zwakke schapen horen, altijd maar weggeduwd worden, uitgelachen, uitgescholden, aan de kant gezet. Wees eens eerlijk, gebeurt dat nu soms ook niet? Hoe is dat in jouw klas? Zijn jullie met elkaar één kudde? Wat voor een schaap ben jij dan? Ben je ook zo'n egoïst, zo'n 'wegduwer'? We horen wel eens op het nieuws van pesten op school en hoe erg dat is. Daar doe jij toch niet aan mee? Misschien toch eens goed om daarover na te denken...*

Terug naar het volk van Israël. Weet je wat er gebeurt daar in Babel? Omdat de leiders niet helpen, omdat de mensen elkaar niet helpen, raken de mensen los van elkaar en los van de geboden van God. Ze worden meegesleurd door de vreemde denkbeelden die ze in Babel tegenkomen. In vers 6 staat: 'Mijn schapen dolen op alle bergen en alle hoge heuvel.' Die hoge heuvels, dat zijn de plekken waar de afgoden van Babel gediend worden.

Ja, het is zo ver gekomen, dat het volk van Israël mee gaat doen met het dienen van de afgoden. Daarom komt de Heere door middel van de profeet Ezechiël naar het volk. De Heere kan het niet langer aanzien dat Zijn volk zo 'verdwaalt'. De leiders worden bestraft, het volk wordt bestraft. Maar de Heere zegt niet: 'Zoek het zelf maar uit, als jullie Mij vergeten en alleen maar aan jezelf denken, laat Ik je ook in de steek.' Nee, de Heere zegt (vers 8): 'Zo Ik niet!' Als de slechte herders de schapen maar laten rondwalen en er niet naar omkijken, de Heere is anders, Hij doet anders! Hij zegt: 'Ik zal naar Mijn schapen vragen en ze opzoeken, zoals een herder zijn kudde opzoekt.' Kijk, hier zien we nu de grote liefde van God! Hier zien we de liefde van een Herder, Die van Zijn schapen houdt en voor hen zorgt als ze het moeilijk hebben. Hij laat Zijn schapen niet in de steek. De Heere laat Zijn grote liefde en genade zien. 'Ik zal naar de schapen vragen', zegt de HEERE. Alles wat de herders niet hebben gedaan, zal de HEERE doen. Hij zal Zijn volk zelfs terugbrengen naar hun eigen land. Ja, zo heeft de Heere ook een boodschap voor het volk.

O, wat is de Heere onuitsprekelijk goed en genadig voor mensen die naar Hem niet vragen, voor mensen die Hem de rug iedere keer toekeren. Nee, dat gold gelukkig niet alleen voor het volk Israël daar in Babel, maar dat geldt ook nu vandaag nog, voor jou en voor mij. De Heere wil niet dat er iemand voor eeuwig verloren zal gaan, maar Hij wil dat wij ons bekeren en behouden worden. En dat kan! Je mag naar de Heere toe gaan en Hij wil, om Jezus' wil, door het geloof in Hem, jou al jouw zonden vergeven!

AFSLUITING

Ook nu laat de Heere Zijn schapen niet los, ook nu laat de Heere Zijn schapen niet verdwalen. God laat jou niet verdwalen! Ben jij al een schaap van Hem? Hoor jij al bij Zijn kudde?

Voel je je soms zwak? Hij zal voor je zorgen. Of... ben jij zo sterke, zo'n 'wegduwer'? Dat moet echt anders worden, zeker weten! De Heere vraagt van ons bekering. Maar de Heere wil je daarbij helpen. Hij wil je het kwaad vergeven en je leren een goed schaap van Hem te zijn.

VERWERKING

- Een belangrijk aspect in de vertelling is de zorg voor elkaar. Spreek daarover met de kinderen. Hoe gaan zij om met pesten? Doen ze zelf mee? Of helpen ze juist, of niet?
- Misschien zijn er al brugklassers in uw groep of anders zullen de kinderen uit groep 8 binnenkort brugklasser worden. Hoe ervaren zij de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs, of wat verwachten ze te gaan ervaren? Zie dit gesprek ook als 'herderlijke zorg'.
- Predikanten en ambtsdragers hebben ook herderlijke zorg voor de gemeente. U kunt eventueel gedeelten voorlezen uit het formulier voor het bevestigen van predikanten en ambtsdragers. Wellicht kunt u uw predikant of een ambtsdrager uitnodigen om hierover iets te vertellen in uw les. Bereid deze les dan samen voor. Het is sowieso goed uw predikant en kerkenraad te betrekken bij het werk op de zondagsschool!